

L'EXPOSICIÓ

JOAQUIM AMAT-PINIELLA: ESCRIURE CONTRA EL SILENCI

► LLOC: Centre Cultural el Casino. Passeig Pere III, 27. Manresa. ◉ DIES: fins al 24 de juny. De dimarts a diumenge i festius, de 18 a 21 h. Entrada lliure. ◉ INAUGURACIÓ: avui, a les 20 h, obert a tothom.

la basílica de la Seu quan el furor anticlerical dels anarquistes va amenaçar la integritat del gran temple gòtic durant els primers mesos de la guerra civil. Però la seva figura ha transcendit per dos episodis relacionats amb la dramàtica vivència del confinament nazi: la publicació de la novel·la autobiogràfica *K.L. Reich* –relat impecable de la quotidianitat concentracionària– i la coneixença amb Montserrat Roig, qui va dedicar al manresà l'impactant assaig *Els catalans als camps nazis*.

El quartet responsable de la mostra vol que el projecte serveixi per proporcionar «una visió global» d'Amat-Piniella, més enllà dels ítems repetits des que fa aproximadament una dècada es van intensificar els treballs per donar a conèixer la seva obra. Llorenç Capdevila apunta que «l'exposició situa l'autor com un dels integrants de la generació sacrificada de la qual va parlar Jaume Fuster en referir-se als escriptors que van veure estroncada la seva trajectòria per la guerra civil». La talla d'Amat-Piniella mereix al seu parer la inclusió del nom en aquesta relació al costat d'altres del relleu de Rodoreda, Espriu i Calders.

El cànon de les lletres catalanes no ha fet justícia a aquell home es-primatxat amb ulleres de

rata sàvia. Ni el tòpic que l'encotilla com a autor d'una sola obra. De trasmutar la valoració acadèmica i alertar la població lectora dels valors d'Amat-Piniella se n'encarreguen els organitzadors del centenari. De divulgar l'amplitud de la bibliografia del narrador manresà se'n vol ocupar una exposició que fa de l'objecte llibre un dels seus fils conductors. En el primer àmbit, són etèries encuadernacions que voleien sobre el cap del visitant. Lleugers, vitalistes. Més endavant, però, tan sols la imatge colpidora de restes cremades a punt d'esmicolar-se en piles de cendra.

Entre les aportacions de l'exposició al coneixement de la vida d'Amat-Piniella s'exhibeixen les cartes que l'aleshores soldat de l'exèrcit republicà va enviar a Maria Lloverias des del front de guerra. Cartes d'amor en què el remitent no tan sols festejava la seva estimada, també relatava el dia a dia militar exasperantment rutinari. El conjunt epistolar ha ingressat recentment a l'Arxiu Comarcal de Manresa gràcies a la cessió realitzada per Marcel Amat, fill del biografat.

Fotografies dels camps nazis procedents dels fons de l'Amical de Mauthausen i el Museu de l'Holocaust de Washington, textos dels llibres *Roda de solitaris* i *K.L. Reich* i el carnet de l'exèrcit republicà són altres materials que es despleguen per les parets del Casino, juntament amb un exemplar d'*Ombres al Calidoscopi* que Amat-Piniella va signar amb una dedicatòria elogiosa del treball de la Casa de Cultura en favor del conreu de la intel·ligència. Declaració d'intencions inequívoca d'un supervivent.

LA REPÚBLICA DE LES LLIBERTATS

Un jove preparat i desacomplexat

► Els articles periodístics que principalment va publicar a El Dia, diari afí a Esquerra Republicana de Catalunya, a Manresa, donen testimoni del vigor intel·lectual d'un jove Amat-Piniella que amb disset anys va ser un dels responsables de la revista avantgardista Ara. En la imatge, del fons de Simeó Selga, se'l veu en una classe de divulgació científica a l'institut Lluís de Peguera.

LA GUERRA CIVIL I LA GENERACIÓ SACRIFICADA

Soldat, marit i fugitiu per evitar la mort

► La guerra va interrompre molts projectes vitals, socials, polítics, cívics i culturals. Amat-Piniella va anar al front, primer a Aragó i després a Andalusia, des d'on va festejar Maria Lloverias per correu. La vitalitat intel·lectual del manresà es va ressentir de les obligacions militars, i va quedar absolutament castrada quan va haver d'emprendre el camí de l'exili. El 1939 es va casar amb la seva enamorada, però la convivència es va partir en dos quan ell va haver de creuar la frontera.

L'HORROR DELS CAMPS DE CONCENTRACIÓ

El pes de sobreviure a Mauthausen

► La imatge parla per si sola: la mirada absent d'Amat-Piniella en la fotografia adjacent il·lustra la insondable intensitat de la vivència viscuda pel manresà als camps, primer en els francesos d'Argelers, Sant Cebrià i Barcarès, i després als nazis, entre els quals un dels més tristament famosos, el de Mauthausen. Tot i que hi va sobreviure, la seva existència se'n va veure afectada. A més, la seva dona va morir poc després, el 1949, a l'edat de 37 anys.

L'EXILI INTERIOR A MANRESA I BARCELONA

Un escriptor repudiat a casa

► Joaquim Amat-Piniella va escriure el gruix de la seva obra literària després de tornar dels camps nazis i d'instal·lar-se a Barcelona. Manresa el va rebutjar i l'incident amb un falangista el 1960 el va acabar d'allunyar de la seva ciutat natal. En aquest període va veure publicada la seva gran obra, «K.L. Reich», i va fundar l'Amical de Mauthausen amb altres deportats.

ACTES DE L'ANY AMAT-PINIELLA

► **Exposició.** AVUI (20 H) Inauguració de «Joaquim Amat-Piniella: escriure contra el silenci», a la sala d'exposicions del Centre Cultural el Casino. Oberta fins al 24 de juny.

► **Teatre.** AVUI (21 H). 12 EUROS. Representació de l'obra «K.L. Reich: Home vs Camp», a la Sala Petita del teatre Kursaal. Adaptació i direcció d'Ivan Padilla.

► **Conferència.** 2 DE MAIG (20 H) «Joaquim Amat-Piniella a la Manresa republicana», amb Joaquim Aloy. Presentació a càrrec de Jordi Palou-Loverdos, director del Memorial Democràtic. Al Centre Cultural el Casino.

► **Libres.** 3 DE MAIG (20 H) Presentació de la reedició de la novel·la *El casino del senyors* (Editorial Ensiola), a càrrec de Llorenç Capdevila, amb la participació de Lluís Calderer. Al Centre Cultural el Casino.

► **Música.** 5 DE MAIG (19 H). 12/10 EUROS «Homenatge a Count Basie», concert de jazz dels anys 20 i 30, a càrrec del Jean Pierre Derouard Group. A La Peixera cafè-teatre.

► **Conferència.** 9 DE MAIG (20 H) «Deportació i literatura: entre la realitat i la ficció», a càrrec de Vicenç Villatoro, escriptor i director de l'Institut Ramon Llull. Al Centre Cultural el Casino.

► **Exposició.** 10 DE MAIG (20 H) Inauguració de «Mauthausen: crònica gràfica», al Museu Comarcal de Manresa. Oberta fins al 24 de juny.

► **Cinema.** 15 DE MAIG (19.30 H) Sessió de cinema concentracionari, amb la projecció de «Noche y niebla» i «La pasajera». Amb la intervenció de Lluís Calderer. Ho organitza: Cine Club Manresa. A la plana de l'Om.

► **Conferència.** 23 DE MAIG (20 H) «K.L. Reich i la memòria col·lectiva», a càrrec de Marta Marín-Dòmine, traductora de «K.L. Reich» i professora de la Wilfried Laurier University (Canadà). Presentació: Laura Borràs, directora de la Institució de les Lletres Catalanes. Al Centre Cultural el Casino.

► **Conferència.** 30 DE MAIG (20 H) «Amat-Piniella i l'Amical de Mauthausen durant els anys de la clandestinitat», a càrrec de Rosa Toran, historiadora i directora de l'Amical Mauthausen de Barcelona. Al Centre Cultural el Casino.

► **Xerrada.** 13 DE JUNY (19 H) «Crònica col·lectiva d'un viatge a Mauthausen», a càrrec dels alumnes de batxillerat dels instituts Pius Font i Quer i Lluís de Peguera. Al Centre Cultural el Casino.